

Αλλο φυγή και άλλο δημιουργία

Η τέχνη σε κάνει να θυμάσαι και όχι να ξεχνάς. Η αποκαίνωση δεν ανοίγει δρόμους. Το «ξέδωμα» στην κρίση δεν είναι πρόταση, αλλά έκπτωση

ΓΡΑΦΕΙ Ο

ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΤΑΛΑΡΑΣ

Επηρεάζει η κρίση την τέχνη;

Ναι, με το σκεπτικό ότι η τέχνη μπορεί να επηρεάσει τη συνείδηση. Να κάνει τους ανθρώπους να βλέπουν τα γεγονότα πιο διεισδυτικά. Να τους οδηγεί στη δράση. Με αυτή την έννοια η τέχνη, έμμεσα, μπορεί να αλλάξει και την κοινωνία. Όχι παθητικά. Δεν ξέρω τι είναι για άλλους αυτή η έννοια, αλλά εγώ τη λειτουργία της τέχνης δεν την αντιλαμβάνομαι ως παρηγορητική, σαν παραμυθάκι. Η τέχνη είναι ενθαρρυντική! Ενισχύει τον άνθρωπο να κατανοήσει τη δύναμή του και την ελευθερία του.

Βοηθάει η κρίση τους δημιουργούς;

Με αυτή την έννοια της τέχνης, ναι. Οι πραγματικοί δημιουργοί σε περίοδο κρίσης έχουν περισσότερα ερεθίσματα και καταθέτουν περισσότερα ερωτήματα. Είναι το αντίστροφο από ό,τι γινόταν παλιά. Η τέχνη, η μουσική ας πούμε, δεν παραγγέλλεται, δεν κατασκευάζεται για τις αυλές των ηγεμόνων. Ισα ίσα που όταν δεν υπάρχει το επίσημο της ευμάρειας και της πολυτέλειας, ιδιαίτερα δηλαδή σε αυτή την εποχή, το έναυσμα είναι εντονότερο. Σε περίοδο κρίσης και ο αποδέκτης έχει μεγαλύτερη ανάγκη την παρέμβαση του καλλιτέχνη.

Από την άλλη μεριά όμως, η κρίση εντείνει το πρόβλημα στην επικοινωνία της τέχνης;

Ναι. Το κανάλι επικοινωνίας αντί να ανοίξει, κλείνει και πολλές φορές βραχυκυκλώνεται. Και αυτό δεν γίνεται τυχαία. Κατευθύνεται. Και αντί της πραγματικής τέχνης, προβάλλεται το αντίδοτο. Η ανάγκη του καταναλωτή να «εισπράξει» ό,τι θα τον κάνει να ξεδώσει, να ξεφύγει από αυτά που τον βασανίζουν.

Αντίθετα, απέναντι στέκεται η πραγματική τέχνη που δεν κοιμίζει. Σε κάνει να αναθεωρείς, να ξέρεις γιατί ζεις, να

παρατηρείς τις διαφορετικές όψεις της πραγματικότητας, να επαναστατείς, να διευρύνεις τη θεώρησή σου για τη ζωή. Και βέβαια, αυτό δεν βολεύει καθόλου τους διαχειριστές της κρίσης! Η τέχνη σε κάνει να θυμάσαι και όχι να ξεχνάς. Η αποκαίνωση δεν σου ανοίγει δρόμους. Το «ξέδωμα» σε περίοδο κρίσης δεν είναι πρόταση, αλλά έκπτωση της τέχνης. Είναι

Οι πραγματικοί δημιουργοί σε περίοδο κρίσης έχουν περισσότερα ερεθίσματα και καταθέτουν πάντα περισσότερα ερωτήματα

σαν να παραιτούμε την ημερομηνία λήξης και να βάλουμε ληγμένα στα ράφια για λίγες ημέρες, λόγω οικονομικής κρίσης.

Παρ' όλα αυτά, η πραγματική τέχνη δεν εξοστρακίζεται. Η ανάγκη των ανθρώπων, από τη μια να την εξασκούν και από την άλλη να τη θαυμάζουν και να παίρνουν δύναμη από αυτήν, είναι βασική και όχι είδος πολυτελείας. «Ουκ επ' άρτω μόνω ζήσεται άνθρωπος». Οι πραγματικοί καλλιτέχνες δεν σταματούν να εκφράζονται λόγω κρίσης. Δεν σταματούν καν από τις «εκκρεμότητες» τους από υλικό, που όπως λέει η Κική Δημουλά στα «Εκτός Σχεδίου», «μένει για σαράντα κοντά χρόνια στο συρτάρι χωρίς να ζητάει τίποτα, αλλά και χωρίς να παραιτείται από τη συντήρησή του».

Ο Γιώργος Νταλάρας είναι τραγουδιστής